

2010. szeptember 9.: Az uniós hulladékjog és a hulladékgazdálkodás jogalkalmazási problémái c. szeminárium

2. Esettanulmány: Hulladékhasznosítás, hulladékártalmatlanítás

Moderátorok: Dr. Dobó Viola, bíró
Dr. Mohos Edit (JNOI)

1. sz. kérdés: Milyen ítéletet hozna a fenti esetben? Kérem, válaszát indokolja.

A bíróság a Polgári perrendtartásról szóló 1953. évi III. törvény (Pp.) 339. § /1/ bekezdése alapján a felügyelőség határozatát hatályon kívül helyezi és a felügyelőséget új eljárás lefolytatására kötelezi.

Indokolás:

Abban az esetben, ha a bíróság ítéletét a 75/442/EGK irányelv és a 2006/12/EK irányelv alkalmazásával hozza meg, az egyesület keresete teljes egészében alaposnak tekinthető, mert a beruházó tevékenysége csak akkor minősülne hasznosításnak, ha a művelet elsődleges célja a hulladék energiahordozóként történő felhasználása. Az üzem alapvetően nem veszélyes hulladék égetéssel történő ártalmatlanítására jött létre és nem villamos energia termelésre, ezért a tevékenység csak D1 kódszámú „hulladékártalmatlanítás” besorolást kaphatna.

Az Európai Parlament és a Tanács 2008/98/EK irányelv/ továbbiakban: új keretirányelv/ 2008. december 12-én lépett hatályba, mely egyidejűleg felülírta a bírói esetjog azon részét, melynek értelmében a tevékenység csak akkor minősül hasznosításnak, ha a művelet elsődleges célja a hulladék energiahordozóként történő felhasználása.

A jogeset szerint az eljárás megindulásakor már az új irányelv volt hatályban, ezért a bíróság álláspontja szerint a beruházó kérelmét az új jogi szabályozás alkalmazásával kell elbírálni.

Az új keretirányelv az alábbiak szerint határozza meg a „hasznosítás és az ártalmatlanítás” fogalmát:

3. cikk 15. pont „hasznosítás”: Bármely művelet, amelynek fő **eredménye**, hogy a hulladék hasznos cél szolgál annak révén, hogy olyan más anyagok helyébe lép, amelyeket egyébként valamely konkrét funkció betöltésére használtak volna, vagy amelynek eredményeként a hulladékot oly módon készítik elő, hogy az ezt a funkciót **akár az üzemben**, akár a szélesebb körű **gazdaságban** betölthesse. A II. melléklet tartalmazza a hasznosítási műveletek nem kimerítő listáját.

3. cikk 19. pont „ártalmatlanítás”: Minden olyan művelet, amely nem számít hasznosításnak, még akkor is, ha a művelet másodlagos jelleggel anyag- vagy energia visszanyerést eredményez. Az I. melléklet tartalmazza az ártalmatlanítási műveletek nem kimerítő listáját.

Az új keretirányelv ellenben nem írta felül a bírói esetjog azon részét, amely a „hasznosítás”, „ártalmatlanítás” fogalmának elhatárolásához szükségesek. Ezért jogesetünkben a beruházó tevékenységének minősítése során nemcsak az új irányelv általános rendelkezéseit kell alkalmazni - attól függetlenül, hogy a transzpozíciós határidő (2010. december 12.) még nem járt le -, hanem a bírói esetjog azon elemeit is, amelyeket nem ír felül az irányelv.

A beruházó tevékenységek besorolásához tehát az alábbi szempontokat kell a felügyelőségnek vizsgálni az új eljárásban:

- Az égetés fő eredménye az-e, hogy kiváltja a primer energiahordozók használatát vagy az üzem szintjén vagy a szélesebb gazdaságban.
- Az energia visszanyerésre kerül-e, és a visszanyerés nem másodlagos jellegű-e.
- Az égetés nagy fokú energiahatékonyság mellett valósul-e meg, így különösen (lásd Európai Bíróság C-458/00. számú ügy):
 - a megtermelt és visszanyert energiamennyisége nagyobb, mint az égetés során felhasznált energia;
 - az így keletkező többlet energia hő vagy elektromos energia formájában valóban felhasználásra kerül;
 - az égetésre kerülő hulladék többsége megsemmisül és a megtermelt energia többségét visszanyerik és felhasználják.

A jogeset szerint nem merült fel adat arra nézve, hogy a felügyelőség vizsgálta volna eljárásában, hogy a beruházó a megtermelt hőt milyen arányban hasznosítja, illetve az égetés milyen energiahatékonyság mellett valósul meg.

Összefoglalva: A beruházó tevékenysége hasznosításként történő minősítése az új szabályozás alapján elvileg nem kizárt abban az esetben, ha a beruházó igazolja, hogy az energia-visszanyerés nem másodlagos jellegű és a megtermelt és visszanyert energia többsége valóban felhasználásra kerül.

2. sz. kérdés: Lehetséges-e, hogy ugyanazon hulladékkezelési művelet egyidejűleg minősüljön hulladékhasznosításnak és ártalmatlanításnak?

Nem. Az Európai Bíróság C-116/01. számú ügyben (40. pont) és a C-6/00. számú ügyben (63. pont) egyértelműen úgy foglalt állást, hogy az irányelv és a rendelkezés céljainak alkalmazása érdekében bármely hulladékkezelési műveletet vagy ártalmatlanítási vagy hasznosítási műveletként kell besorolni és egy önálló művelet nem sorolható be párhuzamosan, mint ártalmatlanítási és hasznosítási művelet. Így egy tevékenység nem kaphat egyidejűleg D10 és R1 kódot.

3. sz. kérdés: Mennyiben változik a bíróság ítélete az új hulladék keretirányelv (2008/98/EK) alkalmazásával az új hulladék keret irányelv meghatározott „hasznosítás” és „ártalmatlanítás” fogalmak változtatnának-e a bíróság ítéletén?

A bíróság ítélete mindkét irányelv alkalmazása esetén a felügyelőség határozatának hatályon kívül helyezése és a felügyelőség új eljárás lefolytatására kötelezése, de az érdemi döntés indoka eltérő az 1. sz. kérdésre adott válaszban kifejtettek szerint.

A korábbi irányelvi szabályozás szerint a beruházó tevékenysége nem minősülhet hulladékhasznosításnak, mert a beruházó tevékenysége nem felel meg annak a követelménynek, hogy a „hulladék hasznos célú szolgáljon annak révén, hogy olyan más anyagok helyébe lép, amelyeket ugyanarra a célra használtak volna, természeti erőforrásokat őrizzék így meg. Nem felel meg továbbá annak a követelménynek sem a beruházó tevékenysége, hogy az égetés során keletkező többlet energia hő- vagy elektromos energia

formájában valóban felhasználásra kerül. A felügyelőség tehát jogszabálysértően adott ki engedélyt a beruházónak hulladékhasznosítási tevékenység végzésére.

Az új hulladék keretirányelv alapján a beruházó tevékenysége eredménye alapján hasznosítás lehet, de csak abban az esetben, ha a beruházó igazolja, hogy az energia-visszanyerés nem másodlagos jellegű és a visszanyert energia többségét felhasználják. Az utóbbi szempontok vizsgálata – mivel a felügyelőség eljárásában az elmaradt – indokolja az új eljárás elrendelését a perben.